

EHV-1

Nem elég a humán világjárvány, berobbant a lovakat sújtó EHV-1, a lovak herpeszvírusa, annak is a rendkívül agresszív, idegrendszeri tüneteket okozó formája. A betegség a spanyolországi Valenciában, a CES Valencia Spring Tour versenyen tört ki, melyen rengeteg ló vett részt. Mire észlelték a bajt, még a karantén előtt számos ló haza tudott utazni, és természetéből fakadóan a betegség gyorsan elterjedt, a hazautazó lovak között is voltak akkor már fertőzött egyedek. A verseny helyszínén összesen 752 lovat karanténoztak, a cikk írásáig 17 ló vesztette életét a vírusfertőzéstől. Dr. Jármay Miklós FEI-állatorvost kérdeztük a helyzetről.

Mi a herpeszvírus, mitől más ez a mostani járvány, mint a „szokásos” évi előfordulások?

A herpeszvírusnak több törzse van, a lovaknál négy törzsszel kell foglalkozni. Ezek közül most az idegrendszeri tünetek miatt az EHV-1-es törzs okozta a bajt. Ez a vírustörzs előfordul az állományokban, szokott vetéléseket okozni, és tud idegrendszeri tünetek formájában is jelentkezni. Ezen a törzsön belül vannak virulensebb altörzsek, amik az idegrendszerhez jobban kötődnek, a pontos mechanizmusuk még nem is teljesen tisztázott. A nehézséget az okozza, hogy látens módon fordulhat elő az állományban, és valójában hároméves korára minden ló találkozik a herpeszvírussal. Maga a vírus egy rendkívül rossz antigén, és emiatt nagyon nehéz immunizálni ellene. A vemhes kancákat gyakran kéthavonta oltjuk. A kutatások szerint maximum hat hónapig véd az oltás. Ezért a nem vemhes kancáknál, ahol állomány szinten immunizálnak, ott hathavonta ajánlott az ismétlődő oltás. Az egyik ok tehát, ami miatt nehéz lenne megszabadulni a vírustól, az a túl gyakori vakcinázás szükségessége, a másik pedig, hogy a szervezetben belül a fehérvérsejtekben úgynevezett intercelluláris módon, tehát a sejteken belül képes vándorolni és kárt okozni az idegrendszerben, illetve az idegrendszer ereiben. Emiatt maga a vírus előfordul a lóállományokban, és nem tudunk tőle megszabadulni, mint például a fertőző kevés-

vérűségtől, amitől mentesíteni lehet az állományt.

Mi lehet az oka annak, hogy az idegrendszeri változat tarolt két külföldi versenyhelyszínen is, ahol a lovak többsége oltott volt?

Arról, hogy minden ló oltott volt, nincs hivatalos információ, és amúgy is, ha valamilyen ló valamikor egyszer oltva volt, nem jelenti azt, hogy védett lenne. Az pedig szinte kizárt, hogy bármely ló két-háromhavonta rendszeresen immunizálva lett volna. Saját tapasztalataimból kiindulva a sportlovak legjobb esetében is csak félévente kapnak oltást. Tudományos konszenzus, hogy maga az oltás önmagában az egyedet nem tudja feltétlenül megvédeni az idegrendszeri formától. Hogy hogyan tudott kialakulni a fertőzés? Kellott hozzá egy látens fertőzött egyed, amelyben valamilyen külső vagy belső hatásra belobbant a betegség – és pont ezt az idegrendszeri kötődést hordozta –, így tudta terjeszteni a vírust. A terjedéshez hozzájárult, hogy nagy létszámú versenyen történt, nagy mozgással, a lovak hosszú ideig voltak együtt. Ráadásul, amíg nem volt bizonyos, hogy mi történt, sokan elhagyták a versenyhelyszínt. Így tudott szétterjedni a fertőzés még a korlátozó intézkedések bevezetése előtt. Egyelőre most úgy tűnik, hogy egész jól kontroll alatt tartják ezt a kitérést. Az FEI honlapján fent vannak az aktuális kitéréssel kapcsolatos számok, azaz, hogy hány országban vannak

VERSENYSTOP

A vírus valenciai megjelenését követően számos országban észleltek kitéréseket, ezért az FEI úgy határozott, hogy szünetelteti a versenyeket. Először március 28-ig törölték az európai nemzetközi versenyeket, majd ezt meghosszabbították április 11-ig. Az intézkedés minden szakágat érinti. A lezárások minden olyan európai országra vonatkoznak, ahol ez idő alatt nemzetközi versenyeket terveztek (Ausztria, Belgium, Észtország, Franciaország, Hollandia, Lengyelország, Németország, Olaszország, Portugália, Svédország, és termé-

FOTÓ: SOMOGYVÁRI ANETT (A KÉP ILLUSZTRÁCIÓ)

szetesen a kiindulópont, Spanyolország). A nemzetközi versenyek törlésén kívül az FEI nyomtatékosan javasolta a tagszövetségeknek, hogy a nemzeti versenyeket is függeszték fel, és csökkentették minimálisra a lómozgást. A korlátozás hatására a tavalyihoz hasonlóan idén is elmaradt az FEI vilákgupadöntő, melyet idén a svédországi Göteborgban rendeztek volna a díjlovagló és a díjugrató szakágak lovasainak. A helyzetet Sabrina Ibáñez, az FEI főtitkára a következőképp kommentálta: „Nem tudjuk kiirtani az EHV-t, mivel számos országban jelen van, de közösen tennünk kell azért, hogy minimalizáljuk a vírustörzs terjedését. Az összes kontakt lovat, ame-

lyek ott voltak Valenciában, Vejer de la Fronterában és Dohában, letiltottuk az FEI-adatbázisban, de mindenkinek résen kell lennie és odafigyelni a lovakra. Nyomatékosan kérünk minden európai lovast, hogy kerüljék a lovak szállítását ebben az időszakban, mivel ez egyértelműen kockázati tényező. Sajnos a kényszerszünet meghosszabbítása alapvető fontosságú a vírus terjedésének lelassítása szempontjából, és azért, hogy megmenthessük a szezon hátralévő részét. Cél, hogy biztonságosan engedhessük újra versenyezni a lovakat és lovasokat, és a lehető leghosszabb időt adjunk a minősülés megszerzésére azoknak, akik szeretnének indulni Tokióban.”

tesztpozitív vagy tüneteket mutató egyedek, illetve, hogy hány állat hulloott el. A március 22-i frissítés alapján 17 lóról tudunk, amelyek elpusztultak. Ez az adat a hivatalos, és az ügy súlya és az információáramlás gyorsasága miatt nem hiszem, hogy ne derülne ki, ha valahol ilyesmi történne. A legutóbbi, idegrendszeri tüneteket okozó kitörés Belgiumban volt március 15-én, azok a lovak részt vettek a valenciai versenyen. Itt 24 nem vakcinázott ló volt érintett, 20-nak volt láza, négynek idegrendszeri tünete, ezekből elaltattak kettőt.

Egyedi, vagy minden évben van ilyen kitörés, csak nem tudunk róla?

Minden évben előfordulnak vetélések, légúti tünetek és idegrendszeri tüneteket okozó fertőzések is. A tavalyi évben főleg vetélésesek voltak az első negyedévben. Ami idén eltérő, az az, hogy egy versenyhelyszínen tört ki, ahol majdnem ezer ló jött-ment.

Mi a helyzet a vakcinázással?

A vakcinázás ad bizonyos fokú védelmet, a terjedést és a keringő vírushatást csökkenteni tudja, de nem nyújt védelmet az idegrendszeri tünetek kialakulása ellen. A vakcinázás nem kötelező, és a fertőzés sem bejelentésköteles. Én azoknak a sportlovaknak ajánlom, amelyekkel gyakran mennek külföldi versenyekre.

Hogy áll most a világ a vírussal szemben?

Most úgy látjuk, hogy a korlátozó intézkedéseknek köszönhetően új fertőzési láncok nem alakultak ki, csak ott, ahová a valenciai versenyről hazatért egyedek eljutottak. Magyarországon tudomásunk szerint nincs olyan eset, amely a valenciai kitöréssel összefüggésbe hozható lenne. Az FEI megbízott egy írországi labort, ahol nagy erővel kutatják az idegrendszeri tüneteket okozó szerotípust.

Nálunk mi várható a közeljövőben?

Mivel néhány szomszédos ország is érintett a valenciai esettel kapcsolatban, ezért a Magyar Lovassport Szövetség elővigyázatosságból úgy döntött, nálunk is versenystop lép életbe. Jelen állás szerint, ha továbbra sem jelenik meg a valenciai esetekkel összefüggésbe hozható fertőzés, akkor a hazai versenyek hűsvét után újraindulhatnak.

Somogyvári Anett